

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

The Effect of Perceived Self-efficacy Promoting Program on Safe Sex Behaviors of Male Vocational Students

สุจิตา มาศขาว, พย.ม. (Sukita Martkao, M.N.S.)*

รัตน์ศิริ ทาโต, Ph.D. (Ratsiri Thato, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยแบบกึ่งทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จากโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายกันในจังหวัดน่าน โดยสุ่มโรงเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองหรือควบคุม แล้วคัดเลือกโรงเรียนละ 2 ห้อง แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมได้รับความรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ โดยมีสื่อประกอบการดำเนินกิจกรรม คือ แผนการสอน ภาพสไลด์ วิดิทัศน์ และคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เฮดส์” ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือกำกับการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มีค่าความเที่ยง .81 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและการทดสอบค่าที

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว จ. น่าน

**รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย: 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ ($\bar{x} = 55.77$, $SD = 6.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และ 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$) สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ ($\bar{x} = 57.30$, $SD = 5.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

สรุป: โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นและเพิ่มมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับความรู้ตามปกติ

คำสำคัญ: โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน / พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย / นักเรียนอาชีวศึกษาชาย

Abstract

Purpose: To examine the effect of the perceived self-efficacy promoting program on safe sex behaviors of male vocational students.

Design: A quasi-experimental research.

Methods: A sample of this study was male vocational students aged between 18-24 years from 2 comparable schools in Nan province. Schools were randomly assigned to serve as control or experimental groups. For each school, two classrooms were selected to participate in the study, 30 students per group. The control group received usual knowledge while the experimental group received the self-efficacy promoting program. The program comprised of four sessions: 1) verbal persuasion, 2) vicarious experience, 3) enactive mastery experiences, and 4) physiological and affective state. Lesson plans, slide, VCD, and a handbook for vocational students were used in the program. The intervention was reviewed for content validity by a panel of 5 experts. Perceived self-efficacy was assessed to monitor the intervention. Safe sex behaviors were assessed by a questionnaire. Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire was at .81. Data were analyzed using descriptive and t-test statistics.

Findings: 1) The mean score of safe sex behaviors of male vocational students in the experimental group after receiving the self-efficacy promoting program ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$) was significantly higher than before receiving the program ($\bar{x} = 55.77$, $SD = 6.09$) ($p < .01$). 2) The mean score of safe sex behaviors of male vocational students in the experimental group receiving the self-efficacy promoting program ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$) was significantly higher than those of the control group ($\bar{x} = 55.30$, $SD = 5.36$) ($p < .01$).

Conclusion: The self-efficacy promoting program could improve safe sex behaviors of male vocational students and their safe sex behaviors are better than those receiving usual knowledge.

Keywords: Self-efficacy promoting program/Safe sex behaviors/Male vocational students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น และเร็วขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า มีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 32.3-64.8 (กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานมัธยม กรุงเทพมหานคร, 2551; Thato et al., 2003; Yeboah et al., 2008) ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์หากเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (Safe sex behaviors) ซึ่งตามแนวคิดของ Dilorio et al. (1992) ประกอบด้วย 1) การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ 2) การยืนยันในความคิดของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยมีทักษะในการปฏิเสธเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้ง และ 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการลดจำนวนคู่นอน การตีมีสุรา และการเสพยาเสพติด ก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มประชากรนี้ ทั้งนี้ พบว่า อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักเรียนเฉลี่ย 9-17.8 ปี (ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์, 2544; Tagoe et al., 2009) โดยนักเรียนชายมีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง (บุญยานุช เดชบริบูรณ์, 2544; พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิตติศักดิ์ธรรณ และฐาปณีย์ การิกากุญจน์, 2549) จากการศึกษาของกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่า ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มประชากรนี้เป็นการมีเพศ

สัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนหรือแฟนมีแนวโน้มน้อยลง ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 60-70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; Kabiru et al., 2009; Manuel, 2005) นอกจากนี้ วัยรุ่นยังขาดทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยันความคิดของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2551; Bertens et al., 2008) และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก ร้อยละ 11.5 และ 52.1 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 82.3 และมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการมีเมมาจากการตีมีแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด ร้อยละ 5.9 และ 26.2 ตามลำดับ (อภาพร เพ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2008)

ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) ติดเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ (HIV/AIDS) จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2552) ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ จากสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสิ้น 358,260 ราย และมีผู้เสียชีวิต 95,983 ราย โดยพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดเชื้อมากที่สุด คือ การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งสูงถึงร้อยละ 84.15 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด จากการศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) การติดเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์

ในนักเรียนอาชีวศึกษาของกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่า อาการผิดปกติที่สงสัยว่าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับการคาดประมาณ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในประเทศไทยว่าหากกลุ่มเสี่ยงยังมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำจะมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ประมาณ 10,853 คน แต่หากมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย จะมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในปี 2553 ลดลงไปประมาณร้อยละ 50 ของพฤติกรรมปกติ (สำนักโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค, 2553) จากสถิติของสำนักระบาดวิทยา (2552) พบว่า อายุ 15-24 ปี มีการติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 5.83 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11.67 มีการตั้งครกไม่พึงประสงค์ ร้อยละ 28 มีการทำแท้ง ร้อยละ 46.80 และมีภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง ร้อยละ 36.20 (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2552)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย คือ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และแรงสนับสนุนจากเพื่อน (นภัสวรรณ วัฒนรัตนชัย, 2005; ศรัณย์พร อังสกุล, 2551; สุวรรณทิพย์ ชูทัพ, 2551; อมรรัตน์ สุปินราช, 2551) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยเหล่านี้มาจัดกระทำในโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน เพื่อให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยใช้แนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนซึ่ง Bandura

(1997) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self-efficacy) เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับการรับรู้สมรรถนะแห่งตนว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ การที่บุคคลจะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเอง ต้องเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ซึ่งปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนประกอบด้วย 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ซึ่งหากนักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย จะส่งผลให้มีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อันจะส่งผลให้ลดอุบัติการณ์ของการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครกไม่พึงประสงค์ การทำแท้งผิดกฎหมาย และภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกับกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (The pretest-posttest control group design)

ประชากร คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตจังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตจังหวัดน่าน จำนวน 2 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านของหลักสูตรการสอน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่ระบุว่า มีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือน ที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จับฉลากแบ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มทดลอง และโรงเรียนกลุ่มควบคุม ในแต่ละโรงเรียนคัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นระบุว่านักเรียนมีเพศสัมพันธ์มาก (จากข้อมูล พบว่า นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 100) โรงเรียนละ 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนประกอบด้วย

1) การใช้คำพูดชักจูง ซึ่งประกอบด้วย 1.1) การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย

โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK” “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแล่นน้ำ” 1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ” “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับถ้อยงานอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย”

2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่นประกอบด้วย 2.1) จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค” “One Night Stand” “วัยรุ่นฮิต..ติดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใจเอดส์” และ 2.2) จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองประกอบด้วย 3.1) กลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชาย และ 3.2) การแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรองและการปฏิเสธเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์

4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยการให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อยโดยการใช้คำถามที่ถ่ายทอดการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด หรือวิตกกังวล

2. เครื่องมือกำกับการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio et al. (1992) ที่นักสวรรณ วัฒนรัตน์ชัย (2005) ได้แปลและนำมาใช้ในนักเรียน โดยประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเอง 3 ด้าน ดังนี้ 1) การรับรู้ความมั่นใจในการปฏิเสธเมื่อมีเพศสัมพันธ์ 2) การรับรู้ความสามารถในตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ที่พึงพอใจ และ 3) การรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเดิมมีจำนวน 20 ข้อ ในการวิจัยนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตัดออก 1 ข้อ จึงเหลือข้อคำถาม 19 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ ทำได้มั่นใจมากที่สุด (5 คะแนน) ถึง ทำไม่ได้ (1 คะแนน) มีเกณฑ์ผ่านการกำกับการทดลอง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายต้องได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

3.2 แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio et al. (1992) ที่ นักสวรรณ วัฒนรัตน์ชัย (2005) ได้แปลและนำมาใช้ในวัยรุ่น เดิมมีข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ ประเมินใน 3 ด้าน คือ การใช้ถุงยางอนามัย การยืนยันในความคิดของตนเอง และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในการวิจัยนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้เพิ่มอีก 1 ข้อ จึงมีจำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ ทุกครั้ง (4 คะแนน) ถึง ไม่เคย (1 คะแนน) คะแนนมาก หมายถึง มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ประกอบด้วยแผนการสอน 4 เรื่อง สื่อสไลด์ และคู่มือการดำเนินกิจกรรม แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา โดยแบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองและแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .95 และ .95 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .80 และ .81

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขที่ COA. No. 040/2554 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2554 ผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนอาชีวศึกษาและเข้าพบนักเรียนอาชีวศึกษาสร้างสัมพันธภาพและแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา ประโยชน์ของการให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมในกิจกรรมการวิจัยครั้งนี้ โดยไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ถือเป็นความลับ ข้อมูลนำเสนอในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุล เฉพาะผู้วิจัยเท่านั้นถึงมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา

2. ภายหลังได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยติดต่อฝ่ายวิชาการเพื่อแนะนำตนและชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวนและคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการและขอความร่วมมือในการนัดหมายวันเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัย โดยเน้นเรื่องของการรักษาความลับ จึงขอให้ตอบตรงความจริงและให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Pre-test) ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

4. นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์ ดังนี้

ครั้งที่ 1 (วันพุธของสัปดาห์ที่ 1) ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้คำพูดชักจูง โดยให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ จากสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตสดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” การใช้คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” การเล่นเกม “LOVE CHECK” และเกม “แลกน้ำ”

ครั้งที่ 2 (วันพุธของสัปดาห์ที่ 2) ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้คำพูดชักจูง โดยให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่อง ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการอภิปรายกลุ่มในประเด็น “กล้ามีรัก กล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์

จากสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตสดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” การใช้คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

ครั้งที่ 3 (วันพุธของสัปดาห์ที่ 3) ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้คำพูดชักจูง โดยให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่อง ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการอภิปรายกลุ่มในประเด็น “สื่อสารอย่างไรให้ รักรัก ยอมรับดูขงอนามัย” และการได้เห็นตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศชาย ให้กลุ่มตัวอย่างดูเป็นตัวอย่างและให้ฝึกปฏิบัติจนถูกต้อง และประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มๆ ละ 5-10 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมติในการเจรจาต่อรองและปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ครั้งที่ 4 (วันพุธของสัปดาห์ที่ 4) ประกอบด้วยกิจกรรมการใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของแผนการสอนทั้ง 4 เรื่อง การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ โดยฉายภาพยนตร์สั้นเรื่อง “One Night Stand” และ “วัยรุ่นฮิต.....ติดหนองใน” และผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญจากภาพยนตร์สั้นทั้ง 2 เรื่อง และสาระสำคัญของโปรแกรมฯ จากนั้น ดำเนินการกำกับการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งพบว่า ทุกคนผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลอง

5. ในสัปดาห์ที่ 8 ของการทดลอง ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายทั้งในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเพื่อตอบแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Post-test) และแจ้งกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการสิ้นสุดการวิจัย พร้อมทั้งแสดงความขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง ให้ความรู้เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย และแจกคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ให้กับกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยข้อมูลส่วนบุคคลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยใช้สถิติ Paired t-test และระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย

นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน มีอายุเฉลี่ย 20 ปี และกลุ่มควบคุม 30 คน มีอายุเฉลี่ย 20.7 ปี ทั้ง 2 กลุ่มทุกคนศึกษาในระดับชั้น ปวส. 2 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 93.3 และ 60 ตามลำดับ ทั้ง 2 กลุ่มทุกคนมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.7 และ 43.3 ตามลำดับ เหตุผลที่ตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่ของกลุ่มทดลอง คือ อยากลอง คิดเป็นร้อยละ 63.3 เหตุผลรองลงมา คือ อยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 53.3 สำหรับกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ คือ อยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน คิด

เป็นร้อยละ 73.3 เหตุผลรองลงมา คือ เมาสุรา คิดเป็นร้อยละ 46.7 บุคคลที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยส่วนใหญ่ คือ คนรัก คิดเป็นร้อยละ 90 และ 100 ตามลำดับ จำนวนคู่นอนในปัจจุบันของทั้ง 2 กลุ่ม คือ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 96.7 และ 90 ตามลำดับ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.3 และ 70 ตามลำดับ โดยใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 36.7 และ 30 รองลงมา คือ ใช้เกือบทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 60

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนหลังการทดลอง ($\bar{x} = 66.40$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{x} = 55.77$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง ($\bar{x} = 55.76$) ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($\bar{x} = 57.26$) สำหรับคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของกลุ่มทดลอง ($\bar{x} = 66.40$) สูงกว่า

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมทางเพศ ที่ปลอดภัย (พิสัย: 19-80)	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		df	t	p-value
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
กลุ่มทดลอง	55.77	6.09	66.40	2.43	29	-9.629	.000
กลุ่มควบคุม	57.27	6.16	57.30	5.36	29	-.055	.957

กลุ่มควบคุม ($\bar{x} = 57.30$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นั่นคือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับความรู้ตามปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self-efficacy) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการรับรู้กับการกระทำพฤติกรรม (Bandura, 1997) เป็นปัจจัยสำคัญที่

สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมหรือให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ การที่บุคคลจะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเองต้องเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย คือ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และแรงสนับสนุนจากเพื่อน (นักสุวรรณ วัฒนธรรณชัย, 2005; ศรีณีย์พร อังสกุล, 2551; สุวรรณทิพย์ ชูทัพ, 2551; อมรรัตน์ สุปินราช, 2551) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้มาจัดกระทำในโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดย

- 1) การใช้คำพูดชักจูง เป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอช ไอ วี” และเล่นเกม “LOVE CHECK” “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแล่นน้ำ” และการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ” “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับดูอย่างอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” การใช้คำพูดชักจูงเป็นกิจกรรมที่ใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่ามี

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	กลุ่มทดลอง $\bar{x}$ (SD)	กลุ่มควบคุม $\bar{x}$ (SD)	df	t	p-value
ก่อนการทดลอง	55.76(6.09)	57.26(6.16)	58	-.948	.347
หลังการทดลอง	66.40(2.43)	57.30(5.36)	58	8.465	.000

ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จได้ จากทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทนอดสาหัส ไม่ท้อถอย จะกระทำจนประสบความสำเร็จในที่สุด ซึ่งการใช้คำพูดชักจูงเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ตีลัง, 2548) 2) การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค” “One Night Stand” “วัยรุ่นฮิต...ติดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” และจากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Life-modeling) ที่สามารถสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงได้ และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic-modeling) ซึ่งเป็นตัวแบบที่สามารถเสนอผ่านสื่อสไลด์ จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ประสิทธิภาพที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชายอย่างถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลอง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้มีประสบการณ์ตรงในการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชายกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองอย่างถูกต้องเพียงพอ และได้แสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดย Bandura (1997) เชื่อว่าประสิทธิภาพที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดทักษะ และสามารถทำได้ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ จึงมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

เพิ่มขึ้น และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการฝึกทักษะการใส่ถุงยางอนามัยด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียดวิตกกังวล ซึ่งการที่บุคคลมีสภาวะด้านอารมณ์ทางบวก เช่น รู้สึกพึงพอใจ รู้สึกมีความสุข ส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มขึ้น (Bandura, 1997) ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติ

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติจากหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาครอบครัวศึกษา และความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งเป็นการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ไม่ได้เห็นตัวแบบจริงและตัวแบบสัญลักษณ์ ไม่มีโอกาสฝึกประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และการให้ความรู้ไม่ได้มีการคำนึงถึงสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ซึ่งการให้ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้นักบุคคลเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ (จิระศักดิ์ เจริญพันธ์

และเฉลิมพล ต้นสกุล, 2549) จึงส่งผลให้นักเรียน อาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามหลักสูตรการเรียนการสอนปกติไม่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีณีย์พร อังสกุล (2551) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียน อาชีวศึกษาเพศหญิงหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) สอดคล้องกับการศึกษาของ อมรรรัตน์ สุปินราช (2551) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชายหลังการทดลองของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) สอดคล้องกับการศึกษาของ Kiene and Barta (2006) ได้ทำการศึกษาการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ผ่านคอมพิวเตอร์

ต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และพบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการเตรียมถุงยางอนามัยเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชนสามารถนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยไปใช้ในการส่งเสริมให้วัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เพื่อลดอุบัติการณ์ของการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย และขอขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

.....

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และ วาสนา อิมเอม. (2551). 'เช็กส์ครั้งแรกของคนไทย...ต้องการหรือถูกบังคับ คู่นอนคือใคร และใช้อย่างหรือไม่'. ศาลาานาครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.
- จิรศักดิ์ เจริญพันธ์ และเฉลิมพล ต้นสกุล. (2549). *พฤติกรรมสุขภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: คลังนานาวิทยา.
- ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์. (2544). *การสำรวจพฤติกรรมและการรับรู้ของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับโรคเอดส์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นักสำรวจ วัฒนธรรณชัย. (2005). *พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญยานุช เดชบริบูรณ์. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิตติศักดิ์ธรรณ และ ฐาปนีย์ การิกาญจน์. (2549). สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี. *รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์*, 37 (46).
- วงเดือน สุวรรณศิริ, นันทนา น้าฝน, และวรวรรณทิพย์วาริรัมย์. (2008). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2),

147-155.

- ศรัณย์พร อั้งสกุล. (2551). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้อย่างอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธาณสุข, กระทรวง. กรมควบคุมโรค. กองระบาดวิทยา. 2552. *สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์*. สุวรรณทิพย์ ชูทัพ. (2551). *ผลของโปรแกรมความเชื่อด้านสุขภาพต่อความตั้งใจในการใช้อย่างอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต. (2008). ความแตกต่างของปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ที่อาศัยในชุมชนแออัดเขตกรุงเทพมหานคร. *J Med Assoc Thai*, 91(4), 542-550.
- อมรรัตน์ สุปินราช. (2551). *ผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Stamford University, NY: W.II. Freeman and Company.
- Bandura, A. (1997). *A social learning theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bertens, M. et al. (2008). Negotiating safe sex among women of Afro-Surinamese and Dutch Antillean descent in the Nether-

- lands. *AIDS Care*, (20)10, 1211-216.
- Dilorio, C. et al. (1992). Measurement of safe sex behavior in adolescents and young adults. *Nursing Research*, 41(4), 203-208.
- Kabiru, C.W. et al. (2009). Correlates of condom use among male high school students in Nairobi, Kenya. *Journal of School health*, 79(9), 425-432.
- Kiene, S.M., & Barta, W.D. (2006). A brief individualized computer-delivered sexual risk reduction intervention increases HIV/AIDS preventive behavior. *Journal of Adolescent Health*, 39, 404-410.
- Manuel, S. (2005). Obstacles to condom use among secondary school students in Maputo city, Mozambique. *Health and Sexuality*, 7(3), 293-302.
- Tagoe, M. & Aggor, A.R. (2009). *Knowledge, behavior, perceptions and attitudes of university of Ghana students towards HIV/AIDS: What does behavioral surveillance survey tell us*. University of Ghana, 51-84.
- Thato, S. et al. (2003). Predictors of condom use among adolescent Thai vocational students. *Journal of Nursing Scholarship*, 35(3),157-163.
- Yeboah, E. et al. (2008). Factors influencing the timing of first sexual intercourse among young people in Nyanza, Kenya. *International Family Planning Perspectives*, 34(4), 177-188.